

Ostatní vidia to, čo je a pýtajú sa: prečo?
Ja vidím, čo by to mohlo byť a pýtam sa: **PREČO NIE?**

1. ročník

Zima 2002

Cena 10,- Sk/15,- Kč

Prečo nie?

Redakcia časopisu Prečo nie?

Gymnázium
Ulica L. Sáru 1
841 05 Bratislava

Uprednostníme, ak nám svoje príspevky dodáte na diskete alebo e-mailom. Môžete nám ich však zasielať aj napísané strojom, prípadne čitateľne rukou. Rukopisy autom nevraciam, preto si urobte kópiu svojho príspevku

Privítame, ak nám spolu s príspevkom zašlete aj fotografie na uverejnenie.
V závere príspevku je potrebné uviesť presné meno autora a kontakt

Uzávierka jarného vydania bude 28 . 2. 2003

e-mail: casopis@gyms.sk

web:

www.gyms.sk

Redakčná rada:

Bartalská Katarína - 3. E, Brčák Samuel - Sx. A, Hrdina Juraj - K. B, Hrdina Marián - Sx. A,
Barbara Hulajová - P. A., Chudejová Zuzana - Kv. B, Kissová Ingrid - II. E,
Kohýlová Katarína - Kv. B, Křížová Katarína - Kv. A, Kumová Katarína - II. E,
Lesayová Katarína - Kv. A, Szemző Juraj - P. A,
Tehlárová Katarína - I. A, Lenka Šmidtová - II. A

Zodpovedný redaktor: Lukáčová Linda, III. A

Konzultant: PaedDr. Vierošlava Otrubová, CSc.

Grafická úprava: Martin Nagy

Prípravu do tlače a tlač sponzorsky a výrobné zabezpečil: Ivo Šmidt-SET

Tlačené na recyklovanom papieri

Foto na obálke: 15. novembra bol svetový „Deň zdravého srdca“. Na našej škole už 3. rok nebolo klasické vyučovanie, ale prednášky spojené so zdravím a životným štýlom. Ročníky od kvinty vyššie si mohli prednášky vybrať. V našej škole sa diskutovalo, maľovalo, tvorilo a skrášľovalo, výsledky môžete vidieť po celej škole. Aj celý „Holubník“ vznikol v tento deň na tému zdravie a životné prostredie. Takto sa rodil „ekologický strašiak“ pod taktovkou profesorky Zuzany Višňovskej...

Milí čitatelia,

napodiv, svetlo sveta uzrelo už druhé číslo PREČO NIE? Príprava prvého čísla bola časovo, ale i technicky veľmi náročná. Nikto z nás nemal skúsenosti s takouto prácou.

Je tu teda nové číslo, v ktorom nastali menšie zmeny. Niektoré rubriky pribudli. Prečo nie? Iné, zaručene zaujímavé, nájdete na pôvodnom mieste. V „Našom rozhovore“ sme vyspovedali bývalého žiaka nášho gymnázia, Daniela Krajcera, ktorého snád netreba predstavovať. V tomto čísle je rozhovorov viac. V „Holubníku“ si v interview s našimi redaktormi vyliali svoje srdcia na tému „Zdravé srdce“ naši milí p. profesorka Čičajová a p. profesor Drahoš. S rubrikou „Cestujeme“ opäť navštívime Taliansko, mestečko Vicenza. Určite ste počuli o 24-hodinovom basketbalovom turnaji, ktorý pred šiestimi rokmi premenovali na Memoriál Vladislava Podolského. Výsledky memoriálu nestihneme zaradiť do čísla, no v tomto prípade ani nie sú dôležité, veď vyhráva ten, kto vydrží a prežije. Naši učitelia sa s nami podelili o spomienky na patróna nášho maratónu. Cez vianočné voľno Vás možno poteší celkom nová rubrika „Zábava a relax“. Pokračujeme aj v seriáli o závislostiach, na rad prišli cigarety a nikotín. Aktuálne Vám poradíme, komu kúpiť aký darček, aby ste Vianoce prežili v pokoji a nie v strese.

Dúfam, že si užijete zábavu nielen s PREČO NIE?, ale aj so svojimi blízkymi a priateľmi. Želám Vám pekné prázdniny a užite si vianočné a novoročné sviatky aktívne, nielen s telkou, ale hlavne s ľuďmi a s prírodou. Nabime sa pozitívnou energiou a naberme sily do nového kalendárneho roka, ale hlavne do záveru I. školského polroka.

Vaša Linda Lukáčová

Obsah:

Milí čitatelia	1
Náš rozhovor s Danom Krajcerom	2
Cestujeme očami Pin a Ingrid	4
Memoriál Vladislava Podolského	5
Zábava	6
Ministerstvo zdravotníctva varuje	7
Čím sme odlišní?	8
O ďalší krok bližšie k Európe	10
Aktuality	11
Pošmyknutie jazyka	12
Jazykové okno	13
Environmentálky	14
Ezoterika	14
Tajomstvá nášho tela	15
Závislosti	16
Literárna príloha:	
Holubník	18

NÁŠ ROZHOVOR s Danielom Krajcerom

Kamarátili ste sa s Nikodímom?

Nie, vôbec.

Boli ste ten istý ročník?

Nie, on chodil o rok nižšie.

Takže preto?

Niee, tak ale isteže aj tým, že nebol v rovnakom ročníku alebo v rovnakej triede, najmä on bol skôr taký nenápadnejší typ. A v zásade ani tie aktivity povedzme také športové, ktoré tak spájali ľudí, keďže ja som organizoval aj so spolužiakom futbalovú ligu na gymnáziu, to ako za školu medzi triedami a Martin nejako v týchto aktivitách tiež moc nefiguroval, takže my sme sa vlastne spoznali tak lepšie až v televízii, ale rozumieme si fajn.

Aké sú výhody a nevýhody vášho povolania?

No tak povedzme, že so mnou prídu robiť rozhovor - ehahaha- moje študentské nasledovníčky. To samozrejme hovorím zo žartu.

Ale my nechceme robiť novinárčinu.

V pohode, myslím nasledovníčky ako študentky Gymnázia Ladislava Sáru, tak som to myslel. To je individuálne, pre mňa to má výhodu vtom, že ma napína tá práca, baví ma a to je pre mňa tou výhodou.

A nevýhoda?

Nevýhoda je do značnej miery strata súkromia, o takých veciach ako je stres, tlak a pod. o tom netreba hovoriť, lebo je to proste súčasťou tej práce, tak isto ako mnohé iné povolania majú svoje výhody a nevýhody, toto je povedal by som také vypichnutie z tých vecí. Tých pozitívnych a aj negatívnych. Aj keď, samozrejme, aj tá známosť, aj tá v úvodzovkách teda tá sláva na Slovensku, keď sa to dá tak nazvať, vie byť iste aj príjemná, ale samozrejme všetko má svoje hranice.

Ale tie nevýhody nikdy neboli natoľko také významné, aby ste rozmýšľali nad zmenou, hej?

Zatiaľ nie.

Takže prekáža vám taký ten drobnohlád na uliciach a tak?

Niežeby som bol z toho frustrovaný, to v žiadnom prípade, ale niekedy mi to trochu vadí už, občas sú také situácie, kedy naozaj sa na vás ľudia pozerajú, čo nakupujete a pod. Aj keď v zásade je mi to jedno, ale raz začas sa stane, že proste na to nemám náladu.

Čo ste chceli robiť pôvodne, trebárs keď ste bol malý, neskôr?

No od zoológa, cez právnika, chcel som študovať právo.

Hej?

Uhm.

Keď ste zmaturovali, tak ste sa hneď rozhodli, že pôjdete študovať novinárčinu?

Neštudoval, vôbec som neštudoval žurnalistiku. Vtedy som nad tým vôbec ani nerozmýšľal, ale to bolo možno

trochu aj dobou, keď som bol ja študentom predsa boli dôležité rôzne posudky. Vtedy bol náš riaditeľ pán Grexa, no a ten mi nenapísal bohvieaký posudok a okrem toho ja som sa ani neučil až tak extrémne dobre a zároveň ani moja rodina nemala výbavu, povedzme, v nejakých kontaktoch a tak ďalej, už len tým, že som nemal nikoho v strane a čiže vedel som, že na právo sa asi veľmi ťažko dostanem a keďže som nechcel ísť hneď na vojnu, tak som išiel na chemicko-technologickú, čo bola samozrejme hlúposť a nikomu to neodporúčam, ísť na školu len preto, aby nejakú školu mal. Je to nezmysel.

A ako ste sa dostali k tomuto?(preboha?)

K žurnalistike? K žurnalistike som sa dostal tak, že to už som potom študoval na filozofickej fakulte a 3. ročníku...

Ste prestúpili?

Nie, v 3. ročníku to bola knihoveda, informatika, angličtina. Rozhodol som sa, že aj s tou školou skončím, jednoducho ma nenaplnjala. Ja som asi taký typ človeka, že potrebujem priamu motiváciu a nie robiť veci len preto, povedzme, pre diplom, hoci možno tu školu som mohol dokončiť. To je pravda. Ale rozhodol som sa, ako som sa rozhodol. Krátky čas nato som išiel do Slovenského rozhlasu a to bola vlastne tá moja žurnalistika. Tá moja škola novinárčiny. A po 2 a pol roku v 96. som išiel do Markízy. Najmä tá televízna novinárčina je naozaj do značnej miery o istých dispozíciach, čiže nie je o nejakých teoretických vedomostiach zo žurnalistiky a najmä pokiaľ ide o moderovanie diskusných relácií naživo a tak ďalej.

Čiže by vás trebárs nebavilo pracovať ako novinár.

Alebo tak proste máte rád ten živší...

Určite ten adrenalín mi nerobí zle. Hahaha.... No najmä, keď si človek uvedomí po čase, že naozaj na ten typ práce má nejaké dispozície. Tak nemá dôvod meniť nič.

Tak teraz trochu zákernejšie. Uvedomujete si, že keď niekto pozerá SITO asi po 5 min. mu je jasné, komu nadržiavate a komu nie?

Nie, nie, lebo to tak nie je. Hahaha.

Nieee!

Nie, ale váš názor vám neberiem.

Takže nesúhlasíte s tým, hej?

No určite nie, mal som v relácii minimálne 2 alebo 3-krát aj Pavla Ruska a neviem, či si niekto môže myslieť, že som mu nadržiaval.

Považujete moderátorov TV Markíza za osobnosti? Tým narážam na TOM-a... lebo ja si skôr osobne myslím, že tam ide skôr o tie sympatie ako o nejaký charakter.

Prečo sa ma pýtate, keď poznáte odpoveď?

Teda to je ako náš názor, samozrejme. A vzhľadom na to že tých ľudí poznáte, tak by ste mohli povedať.

Nejde o to, vrátane mňa. Ja si nemyslím, že osobnosťou sa stáva človek počtom minút strávených na televíznej obrazovke, to je moja odpoveď.

Čo robíte, keď práve nepracujete, ako relaxujete?

Alebo ste workoholik?

Ále, nemyslím si, že som až taký hrozný workoholik. (dlho ticho)

Tak pustíte si doma nejakú hudbu, sviečky...

Ale iste. Keď som doma s rodinou aj sviečky, aj víno, aj zábava, aj šport občas, všetko možné. Dokonca tento rok som sa aj na hríby 2-krát dostal.

Ešte k tej škole, čo ste počúvali vtedy a teraz? Zmenil sa za tie roky nejak váš štýl?

Ja počúvam dokonca ešte stále aj hudbu, ktorú som počúval na gymnáziu.

Punkáčska?

Nie, nie, tak ako vtedy sa tomu hovorilo, že heavy metal, ale tak povedzme, že skôr rocková... rocková hudba, nazvime to tak.

Vy ste metalista?

Nieee, he to ta tt, tak takéto škatulkovanie. Tak iste že sa tak delilo. Tak keď som niekde patrilo, tak určite som teda počúval túto hudbu. Iron Maiden, Metallica, Black Sabbath a to počúvam stále. Samozrejme aj inú, ale aj túto.

Tak v tej dobe počúvať Iron Maiden a Black Sabbath muselo byť dosť brutálne.

Ale prečo? Všetok čas dal za pravdu. Metallicu keď som ja počúval, tak bola označovaná za extrémnu kapelu, v priebehu niekoľkých rokov zrazu obsadzovala prvé priečky v hitparádach so svojimi skladbami Nothing

Else Matter a podobne a zrazu sa z toho stala mimoriadne populárna hudba pre akékoľvek poslucháčske skupiny.

No dobre tak, obľúbený učiteľ a neobľúbený.

Viete čo, to je skôr o tom, že ja mám na gymnaziálne časy v zásade príjemné a dobré spomienky. Isteže boli rôzne situácie, ale ja si rád spomínam na gymnázium. Skutočne.

A čo ste si tam najviac užili?

Užili? Zábavu, ja som sa skvele bavil, v zásade. Občas za to bolo nejaké podmienené vylúčenie, ale zábava bola skvelá a doteraz sa stretávam s tými ľuďmi, proste, z gymnázia.

Chodievali ste ku kostolu?

My sme nechodievali, my sme ako žiarivý príklad. Ale čo sa týka viery tak áno, verím. No a práve, že aj ten kostol sa mi dosť často nepodarí. Aj tá nedeľná omša. aj tie sviatky prikázané.

Aký máte vzťah k Slovákom, či sa nejakotožňujete s tou mentalitou.

Myslím, že áno. Ja si nemyslím, že by sme boli až takí zlí, takí nepodarení. Dokonca si myslím, že pri dobrých podmienkach sa vieme aj presadiť. Nie, nemám pocit nejakej zakomplexovanosti z toho, že som Slovák.

Čo si myslíte o homosexualite?

No, nepovažujem to za celkom normálnu vec.

Preboha, veď to bolo odjakživa.

No iste, veľa vecí sa odjakživa vyskytuje a nepovažujeme ich za normálne. Ja nepovažujem homosexualitu za normálnu.

Hm, ešte niečo môžete k tomu povedať okrem toho, že to nie je normálne?

Za normálne považujem heterosexuálnu, pretože to umožňuje aj normálny prirodzený vývoj ľudstva ako takého, napríklad.

Nesplnený sen?

Tie sa nehovoria, ešte by sa mohli aj nesplniť.

Dobre tak na záver by ste nám mohli niečo sám od seba povedať? Nejaké krédo alebo výrok.

Myslím si, že tie najdôležitejšie veci na svete buď sú alebo nie sú. A nedá sa k nim pracne dospieť. To je jednoducho o tom, že niekedy to naše ľudské snaženie je také smiešne a niekedy nám uniknú také veci, ktoré skutočne sú a sú dôležité. A to sú práve tie veci, ktoré buď sú alebo nie sú. A nie je to o tom, že človek sa len za každú cenu snaží k nim dopracovať.

Takže tie veci nam niekedy ujdú, a ani nevieme ako.

Asi tak lebo sa zameriame na také tie ciele typu ako peniaze, kariéra atď. Ale to, bohužiaľ, je nutné v živote každého človeka a preto každému z nás občas niečo ujde. A už to nemusí nikdy nájsť.

Je niekto alebo niečo, pre koho ste ochotný obetovať čas, peniaze, nedodržať termíny, proste, na všetko sa vykašľať?

Som ochotný obetovať úplne všetko pre ľudí, ktorých ľúbim. A to nie je len otázka času, peňazí, ale úplne všetkého. Musím utekať, haha.

Samozrejme. Ďakujem.

Zhovárala sa: Pavlína Valovičová a Jana Jarošová

CESTUJEME

Očami Pin...

Tento mesiac sme aj my (II.E) boli konečne v Taliansku, vo Vicenzi. Cesta trvala 12 hodín a keď sme konečne prišli, nikto nechcel vystúpiť (a keď sme odchádzali, všetci plakali). Taliani boli super (hneď na druhý deň nám urobili večierok). Celý týždeň sme sa nezastavili. Spolu sme boli vo Venezii, Padove a niektorí aj vo Verone (ja som sa stratila vo všetkých troch, na našu otázku vo Venezii kde je Piazza s. Marco nám ale ochotne všetci odpovedali a niektorí s nami dokonca prešli pár uličiek). Počas pobytu tam som zistila, že Taliani sú veľmi priateľskí a otvorení. V škole ale sedia neprítomne ako my, ožívajú až vonku. Vo Vicenzii sme si pozreli niekoľko budov známeho talianskeho architekta Palladia, obchody, a navštívili sme starostu (dostali sme tričko Vicenza). V Padove na námestí sme videli šikanu spromovaných študentov a aj tam sme navštívili starostu (dostali sme knihu) a videli najväčšie námestie v Padove.

V Benátkach sme v malých skupinkách hlavne blúdili a skonštatovali, že tam nie je až toľko vody, koľko sme si predstavovali (o týždeň pri záplavách jej tam ale bolo naozaj veľa). Taliani sú veľmi kludní, čo sa týka šoférovania, ľudia často chodia pomedzi autá, čo však nemôže vodiča rozhádzať. („Dnes nám vbehol do cesty cyklista a my sme zastali tak, že som myslela, že ho prejdeme a jej mama sa len smiala“). Nakoniec sme ešte všetci zdlábli obrovskú pizzu a potom zase zamierili na Slovensko. (Posledný obed sa so mnou rodina, u ktorej som bývala, rozlúčila akýmisi morskými vecami, čo sa ešte držali taniera. Inak Taliani radi jedia syr - polievku so syrom, cestoviny so syrom, syr so syrom). Cestou ešte Miriam zistila, že si v Taliansku zabudla pas, čo u našej profesorky vyvolalo hrôzu a u nás smiech, ale cez hranice sme ju prepašovali, takže teraz už čakáme na Talianov a na to, čo povedia oni na nás.

Katarína Kumová

...a Ingrid

Po roku neustáleho kontaktu s talianskym jazykom sa aj našej triede, 2.E., podarilo dostať na výmenný pobyt do Talianska.

Keď sme sa dozvedeli presný dátum našej cesty, hneď sme začali chystať všetko na náš odchod.

A prišiel deň D.

Pripravení, oddýchnutí a dobre naladení sme sa v sobotu 9. novembra vybrali potešiť svojim príchodom 36 talianskych rodín. Všetci sme boli nadšení no asi dve hodiny pred našim cieľom sa začali naše ohlasy typu: Nevrátim sa radšej domov? alebo: O čom sa ja s nimi vlastne budem rozprávať a kedy im dám darčeky atď. No nakoniec sme z nášho posledného útočiska - autobusu museli vystúpiť. Pre každého si prišli nejakí cudzí ľudia - Taliani, s ktorými sme mali stráviť celý nasledujúci týždeň.

Našťastie, nič nebolo také strašné ako sme si zo začiatku mysleli. Najťažší bol asi prvý deň, ktorý sme strávili zoznamovaním, každý so „svojou“ rodinou. Večer sme sa všetci stretli na oslave ktorú nám pripravili naši talianski priatelia. Na druhý deň sme sa oboznámili s tunajšou školou, ktorá možno nezodpovedala predstavám náročných Slovákov, ale navštevovali ju naozaj milí a sympatickí ľudia. Priateľskí Taliani sa prejavili aj pri prehliadke Vicenze, mesta, kde sme bývali (hoci pán starosta pričlenil Prahu na Slovensko), ale aj na výlete do Venezie, kde ste nestretli žiadneho neochotného predavača a kde si väčšina z nás od okoloidúcich vyslúžila zaujímavé komplimenty. Dá sa povedať, že sme mali šťastie, pretože niekoľko dní po našej návšteve Benátok už bolo Námestie Sv. Marka celé zaplavené.

Nezabudli sme navštíviť ani Padovu a mestečko Basano di grappa, ktoré je známe svojou výrobou vína.

Týždeň ubehol rýchlo a hoci sme sa tešili

domov, lúčenie sa nezaobišlo bez slz. Vyzerá to tak, že niekto chcel, aby sme zostali dlhšie, pretože cestou späť sme dostali defekt. No nevyšlo mu to. Dostali sme sa domov a myslím, že tak ako my boli spokojné aj naše pani profesorky, ktoré nás touto cestou sprevádzali.

Kissová Ingrid

Kolegovia spomínajú na Vladka Podolského

Namiesto výsledkov basketbalového maratónu, ktorý bol z technických príčin preložený na 7. 12. 2002, Vám ponúkame spomienky na človeka, na ktorého počesť bol pred šiestimi rokmi basketbalový maratón premenovaný na **Memoriál Vladislava Podolského**.

Pavol Polóny, jeho študent, neskôr kolega a teraz vedúci predmetovej komisie telesnej výchovy po Vladkovi Podolskom: „Vlado sa rád a veľmi kvalifikovane venoval najmä pretekom brannej všestrannosti. Jeho zverenci získavali v súťažiach prvenstvá a medaily. Bol aj vynikajúcim trénerom gymnastiky, sám zdatný gymnasta. Bol prirodzenou autoritou a vtipným spoločníkom.“

Prof. Polóny má ešte v ušiach Podolského výroky:

„Keď ti jednu strelím, tak sa naspäť vrátiš so zasneženými topánkami.“

„Keď nevidíš, tak šmátraj!“

„Privítam ňa potleskom, ale po papuli ...“

Laura Černáková, zástupkyňa riaditeľa GLS: „Keď Vlado organizoval branné cvičenie, mali sme všetci, celá škola, takú svalovicu, že sme chodili ako na chodúloch. Nebál sa žiadnej fyzickej námahy, dôstojne riešil problémy, z čoho ale mal neprekonateľný strach, bola návšteva zubnej ambulancie. Zubára sa bál ako čert svätenej vody.“

Janka Jurkovská: „7. novembra bolo už 6 rokov, čo zomrel. Bol to vynikajúci človek, vedel robiť výbornú zábavu, hral krásne na akordeón a rovnako spieval, dokázal nás hodiny zabávať desiatkami korenistých pesničiek a príhod.“

Dáša Lehotská: „Tesne pred smrťou sa Vladko zaslúžil o novú kanvicu pre fajčiarov a kavičkárov, lebo Višňa sa pokúsila vyčistiť od vodného kameňa starú, švihla tam nejakú kyselinu a vypadlo dno...“

Editka Pacúchová: „Vlado bol vnukom Ferdiša Jurigu (Jurigovo námestie - v Karlovej Vsi), bývalého slovenského poslanca v Uhorskom sneme, národovca. Miloval svoju mamu, manželku a svoje deti. Pri pesničke Zbohom ostávajúce mamičkine prahy bol vždy dojatý.“

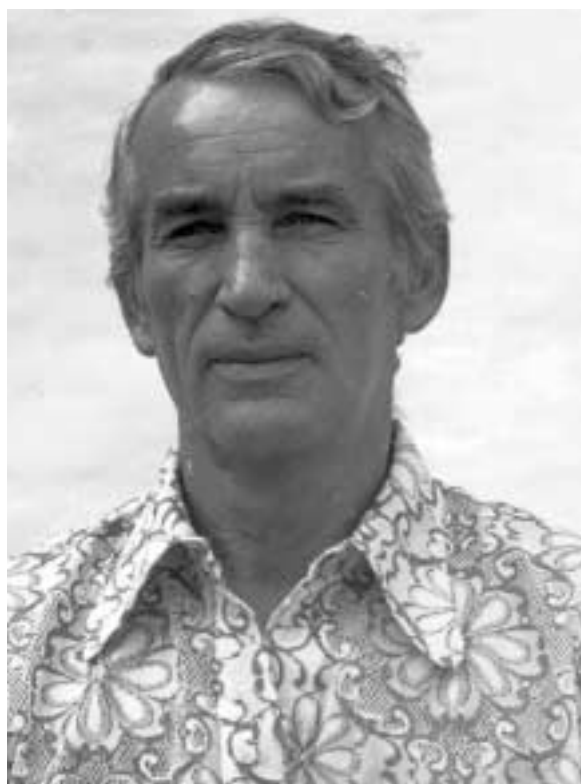
Gabika Štroffeková, zástupkyňa riaditeľa GLS: „Na mojej stužkovej vyhral Vladko v tombole bozk od miss školy ...“

Katka Jáňková: „Počula som, že keď hrali karty a niekto nechcel hrať, vytiahol pištoľ, namieril a prikázal: „A budeš hrať!“ Mal zmysel pre situačný humor. A všetky baby boli doňho zamilované.“

Pavel Sadloň, riaditeľ GLS: „Keď bol Vlado vedúcim branného kurzu, všetkých nás vyhnal na Podjavorníku na nočné cvičenie. Bol to namáhavý nočný pochod, nastúpili sme na záver uťahani, zablatení, skormútení a ospalí do radu a Vlado nám úplne vážne oznámil: „Nebolo to v poriadku, nesplnili ste limit, čas je slabý...“ a vtedajší riaditeľ školy D. Hracho zhodnotil náš výkon nasledovne: „Nočné cvičenie nesplnilo účel!“

Ďakujeme všetkým pamätníkom za priblíženie osobnosti Vladislava Podolského. A tohtoročným účastníkom Memoriálu prajeme veľa síl a dôvtipu, aby uctili svetlú pamiatku svojho patróna.

Spomienky kolegov zapísala: V. Otrubová

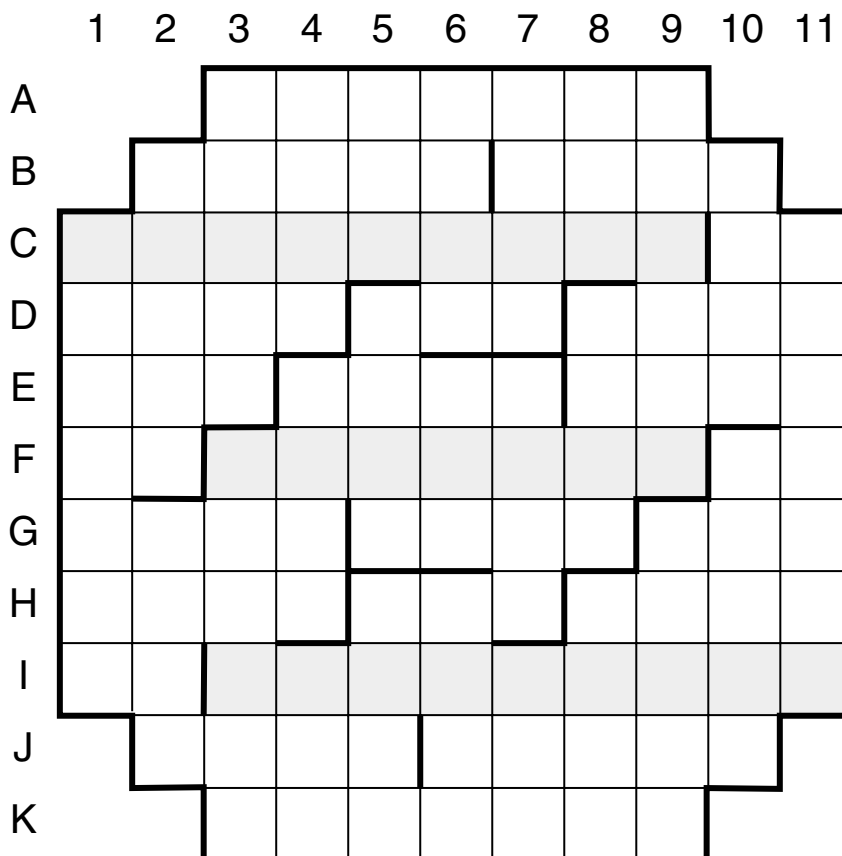

Zábava Zábava Zábava

V piatok zastaví policajt vodiča na diaľnici. Na blokovú pokutu za nepovolenú rýchlosť mu však napíše pondelňajší dátum.

„Pán policajt, prečo ste mi napísali dátum na pondelok?“

„(tajnička).“

Vodorovne: -A- nevládali. -B- pažerák hydiny - jedna z bohýň osudu. -C- 2. časť tajničky - oxid uránu. -D- francúzska rieka - ukazovacie zámeno - druh rastliny: valeriána (bot.). -E- živočíšny tuk - vytrhával burinu - druh Mohamedov. -F- citoslovce prekvapenia - 3. časť tajničky - zvrtné zámeno. -G- horúčava - teší sa (čes.) - rozsievaj. -H- nápis na kríži - cesta, cestovanie - nemecký neurčitý člen. -I- popevok - 1. časť tajničky - pokoj - verejná vyhláška (hist.). -J- vôkol.

Zvisle: -1- naplnil nákladom -2- hrdina (rus.) - inde. -3- tekutina na pitie - kmeň v Maroku. -4- cudzie mužské meno - rieka v Turecku - Beáta po domácky. -5- nápor (expr.) - masť tekutina - prvá časť zložených slov s významom oheň. -6- alžírsky prístup - hovorí ekavským nárečím - časť celku. -7- domov (maď.) - úskok - vokalizovaná predložka. -8- 52 rímskymi číslicami - Zolov román - mužské meno. -9- severská krajina - meno koňa. -10- predzvesť záchvatu (lek.) - zbor sudcov. -11- saním odober.

Tajnička:

Pomôcky: warain, peri.

Stranu pripravila: Linda Lukáčová

MINISTERSTVO
ZDRAVOTNÍCTVA
VARUJE

Tento obraz, by mal byť nystavený v Hlavnéj národnej galérii na počesť veľkým a padlym žiakom, ktorí sa umrdili na hodinách, aby zostali v pamäti veľkým generáciám žiakov, ktorí sa každodenne riešia do nebezpečia, a vchádzajú do školy. Vackrát denne, absolvujú 45 minút plných nudy, s pomôckami a učebnicami, na čísmu pred roku vydania 1983.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA VARUJE : ŠKOLA VAŽNE OHROZUJE VAŠE ZDRAVIE!!!

ČÍM SME ODLIŠNÍ?

Len my máme Maťa Mojzeša - mediashowmana

Nachádza sa na druhom poschodí našej školy a väčšina z nás ho určite prehliadne len vtedy, keď sa ponáhľa pozrieť na suplovačku. No ak by ste namiesto hľadania chýbajúcich učiteľov zabochili k oknu a pozreli doprava, určite by ste ho neprehliadli. Áno je to jeden z najvýznamnejších diplomov, ktorým sa môže chváliť naša škola vďaka Matejovi Mojzešovi zo 4.E.

Ako sa to vlastne začalo?

Prvá súťaž MEDIASHOW 2001, na ktorej sa Matej zúčastnil aj so svojimi dvoma priateľmi Peťom a Ondrom sa konala v meste Melfi v Taliansku. Začiatok bol pre všetkých asi najťažší.

„Nevedeli sme dobre na aký typ súťaže ideme a čo máme pripraviť a preto sme sa rozhodli vytvoriť istú prezentáciu tejto tematiky. Práca nám zaberala veľa času a výsledok sme nakoniec úspešne prezentovali počas exhibícií na Mediashow 2001... No súťaž bola o inom: téma bola zadaná a čas na vypracovanie určený. Osem hodín bez prestávky za počítačom. Nevieť ako chalani, ale ja som mal v ten večer veľmi zlý pocit...“

Ten zlý pocit sa stratil hneď deň na to. Prvé miesto z viac ako 100 účastníkov. Nasledovala séria udalostí, ktorá iste nám všetkým zdvihla sebavedomie. Mne ostala pekná spomienka, nový počítač (výhra), ktorého komponenty používam doteraz.“

Ďalšia súťaž sa konala o rok neskôr v tom istom meste v Taliansku, o ktorej Matej hovorí takto:

„Poznali sme nášho „nepriateľa“ tak sme sa naňho pilne pripravovali. Znova tá istá formácia, znova ten istý cieľ - zapôsobiť, priniesť niečo nové, lepšie a, samozrejme, umiestniť sa. Na ukážku našich schopností sme priniesli prepracovanú verziu programu, ktorý vyhral minulý rok na súťaži. Dovolím si povedať, že náš program dosiahol svoj cieľ. Jeho kópie sa hneď stratili v dave a nám zostal naozaj príjemný pocit.“

Hoci výsledok bol tento rok o niečo horší (4. miesto zo 130 účastníkov), Maťovi sa podarilo obhájiť svoje kvality, o ktorých svedčí aj výrok poroty: „Technicky na úrovni, no obsah zaostával.“

Svoju vytrvalosť a priebornosť potvrdil aj na ďalšej súťaži NET-DAYS 2002, ktorá sa konala 18.-19.11.2002 v Turíne a ktorú hodnotí takto:

„Akcia, o ktorej som nevedel veľa snáď až do poslednej chvíle. Pôvodná formácia sa tu rozpadla, šiel som sám s profesorom (a kamarátom) Danilo-m. Mimochodom, on nás sprevádzal aj na všetkých predošlých akciách.“

Téma bola taká istá ako na Mediashow 2002, teda „Čas v treťom miléniu“. No rozhodli sme vypracovať úplne nový projekt. Technicky to zabralo dosť práce a naplniť ho kvalitným obsahom sa mi z časových príčin nepodarilo tak, ako som pôvodne chcel. Tentokrát som pracoval sám a mal som na to jeden týždeň. No nakoniec všetko dobre dopadlo, súťaž sa mi veľmi páčila. Už prvý deň, počas prezentácií sa mi podarilo prepracovať sa do finále, kde sme my, finalisti, súťažili s projektmi, ktoré vyhrali už predošlú „fázu“ súťaže v Sal_ (Taliansko).

Skončil som druhý, čo ma naozaj teší, no určite zásluhu na mojom umiestení má aj Danilo, ktorý ma podporil a pomohol mi s mojim projektom...“

Aká bude Mediashow 2003?

„Na Mediashow 2003 sme už viac-menej prisľúbili účasť a naozaj radi sa jej zúčastníme. Projekt, ktorým chceme dokázať, že sme nezaspali na vavrínoch, a že máme čo povedať, bude pokračovanie toho, čo bolo vypracované pre NetDays, ale tentokrát si kladieme vyššie ciele ako len prezentáciu na Mediashow. Obsah chceme detailne vypracovať sami (v spolupráci s profesormi z nášho gymnázia), použiť naše originálne materiály, atď.“

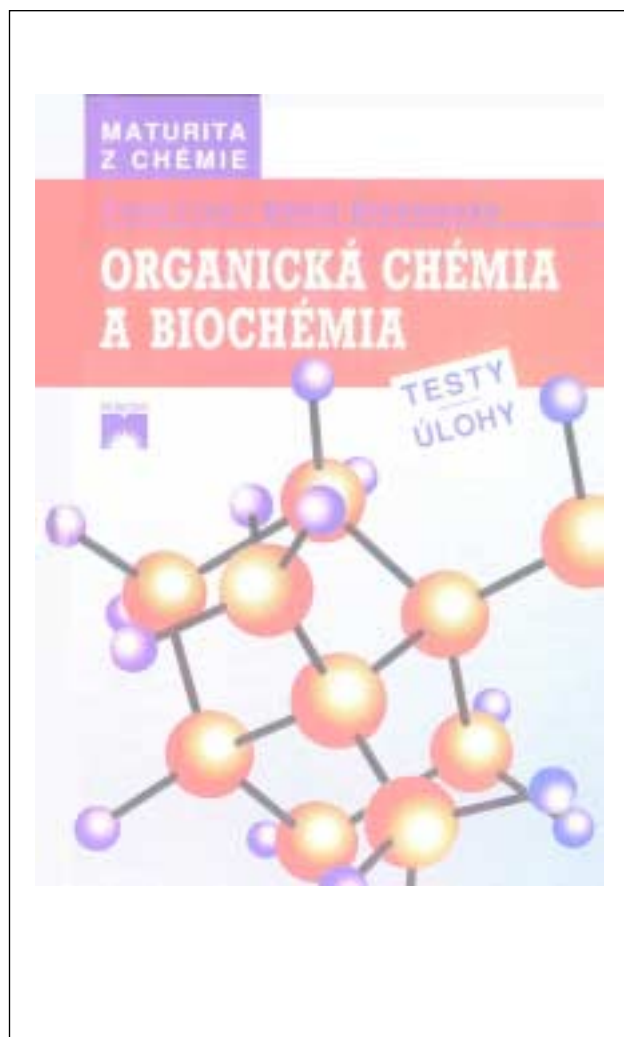
Naše úmysly sú seriózne, a stojí za nimi ešte veľa práce. A za našou minulosťou nestojíme len my, ale aj profesori, sponzori a veľa iných ľudí, ktorým sme vďační za to, čo sme dosiahli. A to, čo (ne)dosiahneme v budúcnosti? Za to sme zodpovední len my, a pokiaľ to pôjde, chceme byť medzi najlepšími, no vieme, že to nebude zadarmo.“

Pripravila: Ingrid Kissová, 2.B

Len my máme za riaditeľa *rytiera*

18. januára v roku 2000 bola u nás slávnosť. Veľvyslanec Talianskej republiky odovzdal vysoké štátne vyznamenanie za zásluhy o rozvoj Talianskej republiky nášmu pánovi riaditeľovi. Udelil mu ho prezident Talianskej republiky a jeho rad urobil z nášho pána riaditeľa Cavaliere - rytiera. Možno aj iné slovenské školy šefujú rytieri, našu ale Cavaliere RNDr. Pavel Sadlón.

Len my máme RNDr. Vierku Lisú, *autorku*

super publikácie Organická chémia a biochémia na pomoc maturantom.

O ĎALŠÍ KROK BLIŽŠIE K EURÓPE!

Kto urobil ten krok? Pani profesorka **Zuzana Juračková so sekundou A.**

Kedy to bolo? V pondelok, 25. novembra 2002.

Kde sa uskutočnil? V učebni č. 117 našej školy.

Bol to krok správnym smerom? Isto! Určite! Všetci účastníci vysoko hodnotili jeho výsledok. Pani profesorka predviedla hosťom vynikajúcu hodinu francúzštiny. Napriek tomu, že nepovedala ani slovičko po slovensky, deti jej rozumeli. Zaspievali, vo vydarených scénkach sa predviedli ako dobrí herci, naučili sa rapovať a ako má vyzeráť moderný adolescent, a to všetko bez slova po slovensky. Po hodine si „pokekali“ s francúzskymi, rakúskymi a českými „dospelákmi“, keď sa títo na všeličo zvedavo vypytovali.

Netreba sa diviť, že jazyčky sekundánov sú rovnako podrezané aj vo francúzštine, veď oni sú na debaty

pán Alain Schneider, lingvistický atašé pri Francúzskej ambasáde v Bratislave, z Francúzskej ambasády vo Viedni dve expertky pre kultúrne styky a jazykovú prípravu, hlavná inšpektorka pre románske jazyky pri Krajskom úrade vo Viedni, pani Monika Breyer a koordinátorka projektu CERNET, pani M. Lukasser.

Z českej strany prijali pozvanie učiteľa francúzštiny z Brna a riaditeľ Medzinárodného divadelného festivalu frankofónnej mládeže v Brne.

Za slovenskú stranu spomeňme pána Papánka, vedúceho odboru školstva pri Krajskom úrade v Bratislave.

V poobedňajších hodinách sme boli prijatí prednostom Krajského úradu, pánom Longauerom a rokovali sme o ďalšej spolupráci.

Pani profesorka Anna Bošňáková predstavila svoj projekt Národné tradície a predložila ho za našu školu ako návrh pre partnerov na školách v Rakúsku, Čechách a Maďarsku. Bola nám prisľúbená finančná podpora a pomoc pri hľadaní partnerov.

Naši divadelníci z talianskej sekcie boli pozvaní v marci 2003 na divadelný festival do Brna, kde sú prizývaní aj účastníci, ktorí hrajú v iných románskych jazykoch.

Výsledok? Môžete sa tešiť, milí kolegovia a študenti, na tvorivú prácu na zaujímavých projektoch.

D. Ostrovská

s cudzincami zvyknutí. Premiéru mali už v minulom školskom roku a aj niekoľko repríz.

Takéto podujatia sa organizujú v rámci projektu CERNET, ktorý sa zaoberá rozširovaním výuky cudzích jazykov v Rakúsku, ale aj v susedných krajinách a má sídlo vo Viedni.

S CERNET-om spolupracujú aj školy z Gyoru, Brna, Viedne a naša škola z Bratislavy. Čo spája tieto mestá? Je to ich vzdialenosť od Viedne - 60 km - a ide o rozvoj prihraničnej spolupráce v rámci regiónov Európy.

Dôležitosť tejto udalosti podčiarkuje aj prítomnosť hostí. Prišiel

Darčeky

Vianoce sú za dverami a ty ani len netušíš, čo kúpiš. Darčeky – večný problém Vianoc. Keďže nie si Ježiško ani Santa Claus, potrebuješ pomoc. Prinášame ti pár tipov na potešenie tvojich blízkych.

Rodina:

Mamička - typ domácej mamičky: dekorácie do bytu (rôzne ozdobné kvetináče, veselé sošky, chňapky do kuchyne, vyrezávané varešky, vonné sviečky)

- Typ praktickej mamičky: toustovač, príbor so sloníkovým vzorom, ozdobná miska na mydlo, pero a diár, látkové vreckovky

- typ voňavej mamičky: parfém, telové mlieko (kokosové alebo mandľové), šatky, voňavé mydlo

Otecko - typ veselého tata: veselá kravata, ponožky so Snoopym, šálku s vtipným nápisom

- typ praktického otecka: autoatlas, hrebeň do vrecka, tielko, ponožky, pero

- typ tatka zálesáka: vreckový nožík, atlas húb, pršiplášť do dažďa, lyžiarske ponožky

Sestra - od 0 rokov do 10 rokov: šaty pre bábiku Barbie, peračník s macíkom, svietiace pero, ozdôbky do vlasov

- od 10 rokov do 15 rokov: tričko s volánovými rukávami, kalkulačka, voňavka, šampón, obal na mobil

- 15 rokov a viac: kniha, brožúrka o diétach, náušnice (bižutéria), kredit do mobilu

Brat - do 0 do 10 rokov: autíčko (najlepšie požiarnické alebo policajné), postavičku Spidermana, vodná pištoľ, lego (najlepšie Hrad alebo Bojová loď)

- od 10 do 15 rokov: kredit do mobilu, kazetu Cindy Crawford (Spevni svoje telo.), predplatné časopisu o počítačoch alebo formulách, knihy o hviezdach NHL, futbalovú, basketbalovú loptu

- od 15 rokov a viac: ľutujeme, ale pre nedostatok nápadov vám v tomto prípade neporadíme!

Kamaráti - kamarát: príviesok na kľúče, vtipnú pohľadnicu, ak si dievča - plyšové zvieratko

- kamarátka: gélová sviečka, vonné tyčinky, plyšový macko, zápisník z ručne robeného papiera

- spolužiaci : príviesok, náramok, maličkosti z vianočných trhov

Deduško - dáždnik, návnada na ryby, puzdro na okuliare

Babička - šatka, krém, modlitebná knižka, vreckovky

Upozornenie: Niektoré darčeky sú vymyslené. Pri výbere darčiekov prihliadajte hlavne na to, akú má váš blízky povahu a čo má rád. Väčšina darčiekov je ale skutočných a dajú sa zohnať v obchodoch.

Ešte jeden malý tip na záver: ak máš psíka, vhodná bude kosť na hryzenie, ktorá zároveň čistí zuby, alebo mäkký vankúšik. Ak máš škrečka, kúp mu kolotoč, alebo kamenný domček.

Katka Křížová

P.p. Čičmancová

- Ty, čo ti preskakuje, prosím Ťa?

P.p. Štroffeková

- A počet elektrónov ti príde vypisovať kamarát?
- Normálne zatlieskam tomu, kto ti to našepkal. Ten Ťa má veľmi rád.
- No a teraz budeme rozmýšľať o iónovej väzbe. Ja viem, že to bolí tak zavčas rána.
- Ale vás veľmi bolí rozmýšľať.
- Nekrm sa. Len si odkrvuješ mozog a potom nerozmýšľaš.
- Bol tu nejaký dobrodruh, čo to chcel vyrovnať?

P.p. Csiba

- Ale, ty bambus! Čo si to vypočítal?
- Takže, ktoré čísla majú spoločné pod jednou stretchou?
- Keď zazvoní, nasáčkujete sa do triedy, zavriete dvere a budete čušať!
- Peťa, mrskni jej tam jednu.
- To je ešte pre každého.
- Zuza, ale dávaj pozor, lebo Ťa vyrazím cez otvorené okno. A aj cez mreže pôjdeš.
- Ty budeš mať z hlavy za chvíľu rešeto.
- Čo to tu máš? Aké problémy dýchacieho charakteru?
- Ježiš, no veď sa pozriem, sakra.
- Moje malé, úbohé.
- Ale hej! Šuhaj.
- Počúvaj Šušo.
- Pána profesora vynechajte.

- Len mi nepovedz, že nevieš, čo sú uhlopriečky, lebo Ťa pošlem o poschodie nižšie. Do skladu.

P.p. Brišš

- Čo, Jaro, hráš vreckový gulečník?

P.p. Boržíková

- Str. 18, cvič. 118, prajem vám príjemnú zábavu!

P.p. Otrubová

- Ja vás pozabíjam!
- Bolí ma noha, keď robíte zle.

P.p. Ondrejíčková

- „A Rišo nám povie, čo sú to spermie.“
- Rišo: „A čo ja viem?“

P.p. Bošňáková (a my)

- P.p. Bošňáková: To bolo okolo r. 250 000.
- Peťa: A nášho letopočtu?

P.p. Bošňáková:

Čo pestovali v Číne?

Mafo: No, ľudia tu pestovali čaje, najmä ryžu.

P.p. Bošňáková:

A odpovedať príde... Mišo.

Mišo: Pani profesorka, ospravedlňte ma, prosím, že som sa neospravedlnil.

P.S: Ak prežijeme uverejnenie tejto vzácnej zbierky, môžete sa tešiť na pokračovanie v budúcom čísle...

Jazykové okno

Čeština a slovenčina sú veľmi podobné jazyky.

Pretože sme s Čechmi žili dlhé roky v spoločnom štáte, veľa českých slov preniklo do nášho jazyka.

Slová buď prešli v pôvodnej českej podobe alebo sme poslovenčili český kmeň slova.

Pritom slovenský jazyk je nesmierne bohatý na výrazy. Bola by škoda, keby sme ich nepoužívali.

NESPRÁVNE

dopisovať si
doprovod
dotaz
fena
jednanie
karafiát
kecať
kelímok
kojenec
krajka
ladvina
obor
opelichaný
pačesy

SPRÁVNE

písať si
sprievod
dopyt; poznámka
suka
rokovanie
klinček
drístať
téglik
dojča
čipka
oblička
odbor
vypĺznutý
škuty, štica

NESPRÁVNE

prádlo
razítko
rohlík
salám
slaneček
lízatko
suk
topinka
vada, vadný
varhany
zašróbovať
zatačka
zneuznaný
žáha

SPRÁVNE

bielizeň
pečiatka
rožok
saláma
haring
lízanka
hrča, uzol
hrianka
chyba, chybný
orgán
zaskrutkovať
zákruta
zaznaný
záha

ENVIRONMENTÁLKY

Projekt

„Vox Luci – Hlas hory“

pokračuje. Stále môžete nosiť použité batérie do modro-žltej nádoby oproti kabinetu biológie. V súvislosti s týmto projektom sa u nás 17. decembra budú konať prvé prednášky o odpade a budú nasledovať ďalšie. Chystá sa infonástenka.

Rozumiete svojmu psíkovi?

Každý tretí obyvateľ tejto školy vrátane profesorov má doma psa. Ale ste si istí, že mu rozumiete?

Myslíte si napríklad, že pes, ktorý vrtí chvostom je šťastný a kamarátsky?

Zabudnite na to.

Možno, že vás vidí len ako ďalší chod ku predjedlu.

Na druhej strane vrčiaci pes sa na vás možno len smeje.

Po dlhých rokoch výskumov vydal profesor psychológie na kanadskej univerzite Stanley Coren knihu, ktorá má pomôcť majiteľom psov porozumieť tomu, čo sa im ich miláčikovia snažia povedať. Na druhej strane psom priblížiť, čo sa im ich páničkovia snažia vysvetliť.

Naučte sa rozumieť psej reči

Profesor Coren, ktorý študoval vyše 30 rokov správanie psov dokonca tvrdí:

„Psi sú oveľa inteligentnejší ako si myslíme! Môžu porozumieť až 200 slovám alebo povelom a dokážu čítať reč nášho tela.

Ľudia by sa naopak mali naučiť aspoň troška psej reči. Často si totiž zle vysvetľujú, čo im chce pes povedať.

Tu je niekoľko príkladov omylov:

„Keď napríklad pes jemne vrtí vysoko zdvihnutým chvostom, ľudia si myslia, že je spokojný.“

Pes však v skutočnosti hovorí: Som SUPER pes, pripravený potvrdiť to bojom!

Ak pes kmitá chvostom zo strany na stranu, vtedy vám hovorí, že vás má rád a je šťastný.

Medzinárodný štekot

Niektorí psi sú obdarení hudobným talentom. A dokonca vedia štekať mnohými jazykmi. Každý národ totiž počuje v psom štekote čosi iné:

Česi a Slováci sa zhodli, že počujú: „haf-haf“

Angličania: „bau-vau, wuf-wuf či art-art“

Francúzi: „voa-voa“

Španieli: „jau-jau“

Rusi: „gau-gau“

Nemci: „wau-wau“

Kórejčania: „mung-mung“

Číňania: „wung-wung“

Ktovie, či by si rozumeli navzájom?

Pripravil:

Juraj Hrdina

EZOTERIKA

Trik so slovníkom: Divákovi odovzdáte malý vreckový cudzojazyčný slovník s tým, aby si ho dobre prezrel. Druhého diváka poprosíte, aby zadal ľubovoľné číslo od 1 do 150 a potom starostlivo prezrel a zamiešal karty, z ktorých tretí divák vytiahne ľubovoľnú kartu. Povedzme, že si vybral sedmičku. Na farbe nezáleží.

Poprosíte diváka, aby po vašom odchode z miestnosti vyhládal číslo strany. Totožné s číslom, ktorú menoval divák, a na tejto strane vyhládal slovo, ktoré sa nachádza na siedmom mieste a to si zapamätal.

Po vašom odchode z miestnosti vykoná divák všetko, o čo ste ho požiadali: otvorí slovník na tej strane, ktorú určil divák, vyhladá siedme slovo a to si zapamätá.

Po návrate do miestnosti požiadate prvého diváka, aby vám podal ruku. Uchopíte ju za zápästie a po krátkom premýšľaní vyslovíte slovo zo slovníka i jeho význam.

Potreby: dva rovnaké slovníky, balíček

Uskutočnenie: Musíte si zapamätať určené číslo strany v slovníku a číslo zvolenej karty. Vo vrecku kabátu máte rovnaký slovník a po opustení miestnosti rýchlo vyhladáte na určenej strane siedme slovo.

Jedna obrátená:

Ukážte vo vejári 10 kariet; 5 kariet je reverzom nahor.

Každá 2. karta je obrátená obrázkom smerom hore.

Jednu kartu s obrázkom necháte vytiahnuť a vložíť späť do vejára obrátenú obrázkom dolu. Vejár kariet zložíte do dlane, rukou s kartami obrátite obrázkom nahor, diletne na ňu a poklepkáte. Karty opäť rozotiahnite do vejára a ukážte, že 9 kariet je reverzom nahor, jedine divákom zvolená a obrátená karta je obrázkom nahor.

Priprava a uskutočnenie: 10 kariet zlepiete k sebe obrázkami lepidlom a zhotovíte si teda tak 5 kariet s reverzom na oboch stranách. Piatnik 130 59 majú vytlačené reverzy na oboch stranách. Karty si rozložíte v ruke do vejára. Z normálneho balíčka kariet vezmite 5 kariet a zasuňte ich obrázkom nahor, ob kartu s reverzom na obidvoch stranách. Ľavú ruku nemusíte s kartami ani obracať. Karty zhrňte na ľavú dlaň a pri odokrytí balíčku pravou rukou vložte ľavý palec pod dlhšiu stranu kariet, ktoré prostredníctvom ľavej ruky na protilahej dlhšej strane podržíte a zdvihnutím palca ľavej ruky balíček preklopite spodnou stranou hore. Potom obidvoma rukami karty rozhrniete.

Pripravila:

Linda Lukáčová

TAJOMSTVÁ NÁŠHO TELA

Prečo a ako sa smejeme? Prečo máme zvyčajne pri zívaní slzy v očiach? Prečo, prečo, prečo? Všetko sú to malé tajomstvá nášho organizmu, ktoré vedci postupne odkrývajú a neraz nad svojimi objavmi aj žasnú. Austrálsky antropológ Stephen Juan z univerzity v Sydney zozbieral výsledky týchto výskumov a uverejnil ich v knihe Naše neobyčajné telo, za ktorú získal medzinárodné uznanie. Tu je z nej niekoľko odpovedí na otázky, ktoré neraz zišli na um aj vám...

Prečo sa smejeme?

Vedci rozlišujú dva spôsoby smiechu: úprimný, radostný smiech a smiech umelý, akoby vynútený. Smiech vyvoláva v mozgu chemické reakcie, vyrába napríklad viac prirodzených „tlmičov“ bolesti, odstraňuje stresové hormóny. Okrem toho smiech vyvoláva vyššiu tvorbu zvláštnej látky - interleukínu 2, ktorá zvyšuje našu odolnosť. Dokonca smiech môže spôsobiť aj smrť. Jeden dánsky lekár sa pozeral na čiernu komédiu s názvom Ryba menom Wanda. Počas smiechu sa mu tep zvýšil z 80 úderov za minútu na celých 500, čím utrpel smrteľný obehový kolaps. Čiže aj v tomto prípade všetkého priveľa škodí.

Prečo plačeme?

Naše telo vylučuje plačom stresové hormóny a škodlivé látky, predovšetkým soli, napríklad káliumchlorid. Preto voláme plač aj ventilom duše. Ak ochutnáme slzy, majú chuť ako čistá morská voda. Muži plačú v priemere 1,5-krát, ženy 5,3-krát za mesiac. Ale mužský plač sa vyskytuje dnes dvakrát častejšie ako pred desiatimi rokmi, čím sa muži približujú nežnému pohlaviu.

Prečo sa dívame pri premýšľaní nahor?

Ak sa snažíme vyriešiť nejaký problém, prísť

niečomu na koreň - dvíhame hlavu nahor. Pohyb očí pritom prezrádza, ktoré zážitky alebo spomienky nám pomáhajú: pohľad dohora napravo sprevádza spomienku na detstvo, dohora naľavo - spomienku z ostatných mesiacov. Pri pohľade napravo si zároveň spomíname na staré zvuky či slová. Naopak, keď sa pozeráme doľava, prichádzajú nám na um nové zvuky. Pohľad dolu značí spomienky na nepríjemné zážitky. Toto všetko potvrdili aj viaceré výskumy.

Prečo deťom chutia farby?

Novorodenci prichádzajú na svet so schopnosťou využívať všetkých päť zmyslov: zrak, čuch, sluch, chuť i hmat. Ibaže malé dieťa ešte nemá zmyslové orgány natoľko špecializované, aby sa odlišovali. Prišiel na to psychológ Hoffmann z Kanady. Novorodenci môžu zvuky vidieť, farby ochutnávať a podobne. Všetko sa to znormalizuje až na konci tretieho mesiaca. Odvtedy už malý človečik vie, čo chutí, čo vonia a čo znie.

Prečo je zívanie nákazlivé?

Istotne ste to spozorovali aj vy, ibaže tá nákazlivosť zívania tkvie v tom, že ľudia sa nachádzajú v nedostatočne vetranej miestnosti, kde je nedostatok kyslíka, napríklad v kine, na večierku alebo v divadle. Dr. Robert Provine z tvrdí: „Zívanie nemá síce žiadny vplyv na príjem kyslíka, ale posilňuje - najmä pri pocite nudy - výrobu tzv. „šťastných“ hormónov -endorfínov.“ Nuž, a prečo nám zvyčajne pri zívaní slzia oči? Spôsobuje to tlak na hlavné slzné žľazy, ktoré sú na vonkajšom okraji očnej gule. Tento tlak vyvoláva napnutie tváre pri poriadnom zívaní.

Podľa zahraničnej tlače pripravil
Juraj Hrdina

ZÁVISLOSTI

Minule som bola s kamoškou vonku. Zrazu za mnou prišiel malý chalanisko, taký frajer s nagelovanými vlasmi, či nemám oheň. „No, to si uhádol. A načo by mi bol?“ „Si zapáliť, čo sa pýtaš?“ Keď sme sa ho spýtali, koľko má rokov, odvetil, že desať. Potom vysvitlo, že desať ešte len mať bude – o mesiac, ale predsa len desať. Povedala som mu, že kecá. Nakoniec z neho vyliezlo, že má iba osem. Panebože, načo osemročné decko, ktoré sa naučilo chodiť takmer predvčerom, fajčí? Má sa hrať s barbinami alebo legom, pozeráť Snehulienku a sedem trpaslíkov alebo sa učiť čítať! Načo sa robí starším? Keby mal o desať rokov viac (a to by si oheň už nepýtal), pochopila by som to, v pohode, balí baby, ale teraz? Čo si chce dokázať? Akurát tak celý deň presedí na záchode.

Toto je (bohužiaľ) jeden z mnohých príkladov, že fajčenie tabaku, najmä cigariet, sa stalo najrozšírenejším návykom ľudstva. A je to nielen sociálny jav, ale aj zdravotnícky problém. Fajčenie vzniklo v kolíske tabaku – v Amerike, kde pôvodní obyvatelia – Indiáni udržiavali posvätný oheň tabakovými listami. Týmto obradom si uctievali svojho boha slnka a svojho veľkého Manitou, podľa ich viery skrytého v tabakovom dyme. Posádka Kolumbových lodí si pri priateľskej ceremónii všimla, že Indiáni fajčia rozdrobené tabakové lístie väčšinou zo zvinutého bambusového listu alebo z trstenej rúrky. A tak po príchode do Európy (možno začnú niektorí fajčiari tento deň oslavovať) dňa **15.3. 1493** sa stal prvým európskym fajčiarom Rodrigo de Jerez del Aymonte. Prvé semená tabaku priniesol do Európy v roku 1518 účastník druhej Kolumbovej výpravy Roman Pano, a to z provincie Tabaco na ostrove San Domingo. Podľa tejto provincie dostala rastlina aj svoj názov. Horlivým zástancom fajčenia sa stal Jean Nicot de Villemain (podľa neho má tabak latinské pomenovanie *Nicotiana tabacum*) Prvé cigarety začali vyrábať Španieli začiatkom 18. stor., avšak fajčenie sa významne rozšírilo až po zavedení strojovej výroby cigariet. Prvá manufaktúra na ich výrobu vznikla v 19. storočí. V 20. stor. sa fajčenie tabaku stalo masovým

javom s citelným dosahom na ľudské zdravie. Tabakové listy obsahujú menej škodlivín než cigaretový dym, v ktorom následkom horenia tabaku vznikajú nové zlúčeniny. Podľa pôvodu delíme škodliviny v listoch tabaku na -prirodzene sa vyskytujúce v listoch -natívne /nikotín, stopové prvky niklu, kadmia, berýlia, chrómu, rádioaktívne prvky izotopov polónia a olova/

-pridané -adívne /pesticídy- používajú sa na ničenie škodcov pri pestovaní tabaku – arzén, meď, chlórované organické zlúčeniny, glycerol, etylglycerol/

Tabakový dym vzniká nedokonalým spaľovaním tabaku. Horením jednej cigarety vznikajú približne dva (!) litre dymu, v ktorom sa nachádza okolo 4 000 rozličných chemických látok.

Zjednodušene ich rozdelíme na látky **toxické, rakovinotvorné a dráždivé**. Pravidelní fajčiari vdychujú dym hlboko do pľúc a zistilo sa, že dve tretiny škodlivých látok sa zachytávajú v pľúcach a len jedna tretina sa vydychuje do ovzdušia. V skupine **toxických látok** je najznámejší a najnebezpečnejší nikotín, mitotický jed. Ovpľyňuje funkciu nervového systému, srdca a ciev, tráviaceho traktu, obličiek. V malých dávkach pôsobí povzbudivo, čo nabáda ľudí zapalovať ďalšiu a ďalšiu cigaretu. Vo väčších dávkach pôsobí naopak tlmivo. Smrteľná dávka nikotínu je 50 až 60 mg. Dym z jednej cigarety obsahuje asi 10 mg nikotínu, z ktorého fajčiar inhaluje podľa spôsobu fajčenia 1 až 3 mg, v cigaretách s filtrom od 0,4 do 2 mg. Fajčiari “šlukujúci dym” inhalujú z tohto množstva až 97%, “nešlukujúci” 10-16%. T toho vyplýva, že vyfajčením 15 až 20 cigariet alebo 3 až 5 cigár získa fajčiar smrteľnú dávku nikotínu.

K smrteľným otravám však nedochádza, lebo začiatok po prvých nepríjemných zážitkoch z fajčenia (nevoľnosť, vracanie, závrat, silné búchanie srdca) zvyšuje počet cigariet len veľmi opatrne. Tým si organizmus pomerne rýchlo zvykne na nikotín. Ojedinelé smrteľné otravy boli zaznamenané v minulosti, keď opitému fajčiarovi spoločníci zo žartu vhodili ohorok cigary do piva. Ďalej je tu oxid uhoľnatý,

ktorého obsah závisí od teploty horenia, prístupu kyslíka a kvality papiera. U silnejších fajčiarov sa prejavuje fajčenie na funkcii mozgu, srdca, pľúc, svalov a iných orgánov. Oxid uhoľnatý znižuje rýchlosť a presnosť motorických výkonov, takže je riskantné fajčiť popri šoférovaní. **Rakovinotvorné látky** sa nachádzajú v tabakovom dechte a je ich okolo 60. Najškodlivejší je benzo- a -pyrén. Zistilo sa, že tento karcinogén preniká v krátkom čase aj do neporušenej sliznice. Obsah dechtu a nikotínu musí byť vyznačený na obaloch cigariet (pretože členské štáty Európskeho spoločenstva sa v roku 1995 dohodli na maximálnom množstve dechtu 12 mg) **Dráždivé látky** sú v cigaretovom dyme bohato zastúpené, medzi najúčinnnejšie patria formaldehyd, acetaldehyd, metanol, aceton, prchavé kyseliny. Spôsobujú chronický zápal sliznice dýchacích orgánov, poškodzujú sliznicu a oslabujú samočistiaci mechanizmus pľúc. No a čo zdravie nefajčiarov? Dym vznikajúci pri fajčení možno rozdeliť na dve skupiny: hlavný (primárny) a vedľajší (sekundárny) prúd. Ten prvý obsahuje menej škodlivín než sekundárny prúd. Vo vedľajších je koncentrácia škodlivín oveľa vyššia ako v hlavnom prúde dymu. Výskyt ekzémov a astmy je oveľa vyšší u detí pasívnych fajčiarov. Bolo dokázané, že expozícia tabakového dymu zvyšuje u detí s astmou počet epizód astmatickej dušnosti. Deti fajčiarov častejšie trpia zápalom stredného ucha. Ak z rodičov fajčí matka, dieťa pasívne vyfajčí priemernú dávku zodpovedajúcu za rok 50 cigaretám. Ak fajčí otec, je to 30 cigariet. A ak sú fajčiari obaja rodičia, je to približne 80 cigariet na dieťa za rok, teda priemerne jedna cigareta za 4-5 dní. Z hľadiska pasívneho fajčenia predstavuje riziko aj fajčenie fajok a cigár. Fajčiari fajok zahalení do oblakov dymu

sú považovaní za najsilnejších pasívnych fajčiarov. Riziko rakoviny priedušiek je u nich zvýšené v porovnaní s nefajčiarmi, ale je nižšie než u fajčiarov cigariet.

Vieš, že:

- teplota horiaceho ohorka pri potiahnutí dosahuje teplotu 900° až 1100°C, zatiaľ čo teplota ohorka ležiaceho v popolníku je 500°-600°
- na to, aby sme sa zbavili splodín horenia z jednej cigarety, potrebujeme 33m³ čistého vzduchu
- pasívne fajčenie zvyšuje riziko rakoviny pľúc o 20-50% a je príčinou 17% rakoviny pľúc u nefajčiarov. V USA zomrie ročne 2500 až 3000 nefajčiarov na rakovinu pľúc
- pravdepodobne 25% úmrtí v rámci syndrómu náhlejšej smrti dieťaťa zapríčiňuje pasívne fajčenie
- podľa Svetovej Banky: „ Ak sa výrazne nezmení fajčiarsky návyk, tak za 30 rokov zomrie v rozvojovom svete na následky fajčenia viac ľudí ako na AIDS, TBC a komplikácie pri pôrode dohromady.“
- fajčenie bolo označené ako jediná najľahšie ovplyvniteľná príčina predčasného úmrtia, invalidity a chorobnosti
- najčastejšia choroba spôsobená fajčením je chronická bronchitída
- rakovina pľúc sa vyskytuje u 90% fajčiarov
- zanechanie fajčenia má pozitívny vplyv na redukciu nádorov pľúc
- zhubné nádory pľúc sa vyznačujú vysokou úmrtnosťou - len 10% pacientov prežije po liečbe 5 rokov

Voľne spracované podľa materiálov Centra pre liečbu drogovu závislých
Spracovala: Katarína Tehlárová

HOLUBNÍK

Literárna príloha PREČO NIE?

„radšej byť zdravý ...“ - hra so slovami

(krátke literárne útvary - poézia, próza)

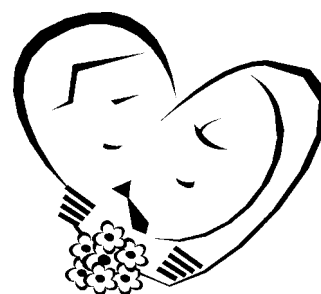
ZBORNÍK

autorských príspevkov z tvorivej dielne študentov Gymnázia na Ulici Ladislava Sáru v Bratislave, ktoré vznikli v rámci školského projektu „ZDRAVÉ SRDCE“

Celkový počet príspevkov : 44

Ocenení autori:

M. Borovanová K.B
 S. Brčák Sx.A
 Z. Brčáková T.A
 B. Coričová 2.A
 B. Dermeková T.A
 M. Gedajová 4.A
 S. Harvranová K.B
 M. Kučeráková T.A
 J. Kúdelková K.B
 A. Liptáková K.B
 B. Mrvová K.B
 K. Prochotská K.A
 P. Sárogh O.B
 K. Šafaříková Sp.B

Zapojili sa do súťaže :

T.A:

K. Brčáková
 D. Čerepkaiová
 A. Chačaturianová
 Z. Kamenická
 K. Klostrermannová
 M. Kohýlová
 D. Mikušíková
 A. Moravcová
 A. Šimová
 M. Tkáčová
 B. Tolmáči

KA

H. Benčíková
 L. Kunová

KB :

J. Hrdina
 T. Jagelka
 R. Konkoľová
 P. Krivošík
 J. Lipinská
 A. Lukáčová
 R. Móro
 M. Novotný

M. Ondrovičová

I. Pišková
 M. Sobôtka
 I. Suchánková
 J. Šulavík
 B. Žiačiková

2.A:

L. Ďurčová
 L. Šmidtová

4.A:

E. Komanická

Vyhodnotenie a výber:

p.prof.M.Roháľová

Grafická úprava:

p.prof.J.Višňovská

Malá skúsenosť

Barbora Mrvová
kvarta B

Od malička hovoria mi:
„Nikdy drogu neber!“
ale s drogou dobre je mi,
neviem kde je sever.

U kamoša na oslave
alkohol nám nesmie chýbať.
Kolotoč mám ale v hlave,
nemôžem sa vôbec hýbať.

Aj v kúpeľni tvrdnem dlho
S hlavou v záchode,
Môj žalúdok protestuje,
domov nepôjdem.

Cigaretky vybalíme,
hneď si jednu zapálime.
Potom ešte dve,
už je znovu zle!

Nikdy horšie nebolo mi!

Hlava sa mi točí,
a žalúdok s ňou,
plné slz mám oči!
Dnes končím s drogou.

Teraz niečo poviem,
nič iné mi netvrdí!
Svätá pravda je len to,
že je droga ako smrť.

Srdce a zdravie

Kristína Prochotská
kvarta A

Srdce, orgán zložitý,
pomáha nám pri žití.
Bez neho by nebolo
všetko živé okolo.
Zdravé srdce kto chce mať,
ten mu musí pomáhať.
Nemôžem jesť len,
to čo práve chcem.
Studená je zmrzlina,
jazyk v ústach omína,
Zuby mi pokazi hneď,
mám v nich diery ako svet.
Zelenina, mlieko, syry,
dodajú nám všetkým sily,
ktorú zavše treba
na krájanie chleba,
aj kostiam pomáha,
čo v polievke pláva.
Zdravie kazia tuky,
to sú strašné muky.
Telo sa narobí,
Kým to všetko stroví.
srdce musí makať strašne,
nie sú to pohľady krásne.
Namáha sa roky tak,
nenamáhal sa tak žiak.
Drogy a aj alkohol,
veľa ľudí premochol.
A tí pozostali,
pozorujú v žiali,
všetkých mladých ľudí,
ktorých droga hubí.
Chrániť treba zdravie,
to každý z nás už vie.

Zdravo ži!

Monika Borovanová
kvarta B

Keď chceš zdravé telo mať,
máš sa správne stravovať.
Zeleninu, ovocie jesť musíš,
je to zdravšie, ako tušíš.

Keď chceš dobrú kondičku mať,
musíš veľa športovať.
Beh, skok a kotúľ vpred,
bacila už v tele niet.

Ak však z cigarety potiahneš,
chorobu na pľúca zavanieš.
Rakovinu si rýchlo privolaš,
nič nemôžeš, keď ju máš.

Alkohol v tele je zlý hosť,
z trošky býva závislosť.
Ak však v hlave rozum máš,
alkoholu odoláš.

No ak drogu užiješ,
dlho si nepožiješ.
V mozgu usadí sa návyk,
a obsadí každý závit.

Z toho plynie: „zdravo ži!“
Každú minútku uži.
S chorobou sa nezahrávaj
a čistú myseľ si uchovávaj!

Spolu za zdravý život

Alexandra Liptáková
kvarta B

Stres je na dennom poriadku
a každý piaty človek má depku.
Ako to pôjde ďalej?
Hodia sa ľudia pod trolej?

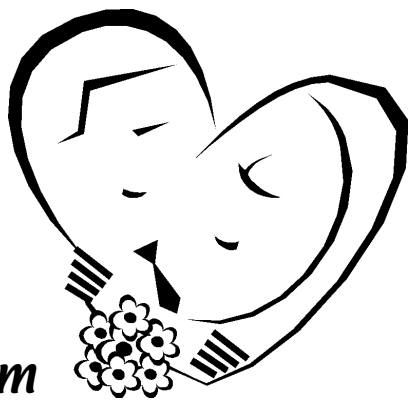
Život je už na zúfanie
neznášame to naháňanie,
a toto žiacke povolanie,
ktoré spôsobuje časté vyčerpanie.

V škole samé písomky a učenie,
a preto kričime nie, nie, nie!
Neučme sa len preto, aby sme niečo vedeli,
ale robme už konečne, čo sme odjakživa chceli.

Ovláda nás strach a nervozita,
nepomáha ani lekárska vizita.
A preto chyťme život pevne za pačesy,
nech nás už neovládajú žiadne stresy.

Veď zdravie je to najcennejšie, čo máme,
nech sa váš život nezačne podobať žiadnej
dráme.

Zistite to včas, kým nebude neskoro,
lebo potom prídete na to, že zdravie pre vás to
najdôležitejšie bolo.

V zdravom

tele

zdravý

duch

Kúdelková Jana
kvarta B

Bolo niekde, bolo vždy.
Človek chcel byť úžasný.
Keď sa pridáš na pretek,
nemusíš mať žiaden liek.

Nezabudni písať závef,
lebo smrčka príde ihneď.
Zdravú stravu nasaď skôr
než sa zmeníš na popol.

Ja na tvojom mieste byť,
začnem čistú vodu piť.
Pravidelná rozcvička,
zdravie hup do telička.

Ak na zdravie nezabudneš,
smrčke od kosa odpadneš.
Len tak ďalej, len tak smelo,
nech je zdravé celé telo.

Zdravie

Simona Havranová
kvarta B

Zdravý duch je v tele zdravom,
často myšli na to!
Presvedčíš sa o tom hravo,
už len o deň, v piatok.

Ten na našej Sárke bude
program „Zdravé srdce“.
Len ten, kto sem príde,
ľutovať nebude.

	I			
	N			
	T			
	E			
	L			
	I		V	
	G		E	K
	E		Č	O
	N		R	N
	P		I	I
	A		E	T
	P		E	E
	T		S	R
Z	D	R	A	V
É				
A	E		R	L
			E	K
			A	R
			O	I
			O	Q
			G	C
			U	
			D	
			V	
			G	
			A	
			Í	
			E	
			R	
			L	
			N	
			I	
			Y	
			E	
			C	
			T	
			H	

Michaela Gedaiová 4.A

Škriatok

T.A. Barbora Dermeková

Bol raz jeden chlapec, ktorý sa volal Janko. Bol veľmi lenivý a tučný. Keď prišiel popoludní zo školy, pozeral televízor, alebo sa hral na počítači a napchával sa sladkosťami a čipsami. Každé ráno a popoludnie ho rodičia vozili autom do školy a zo školy. Na telocvik mu písali ospravedlnenky, aby nemusel cvičiť. Jediný Jankov pohyb bol, keď jedenkrát za mesiac išiel na bicykli do neďalekej videopožičovne.

Jedného dňa však musel Janko ísť do školy pešo a sám. Nepoznal cestu, lebo v aute vždy ráno dospával. Vybral sa teda chodníkom, ktorý viedol od jeho domu. Keď chodník skončil, so strachom sa rozhodol ísť ďalej lesom. Blúdil v ňom, boleli ho nohy, bol unavený a veľmi sa bál, lebo nebol zvyknutý na toľko pobytu a už vôbec nie byť sám v lese. Pomaly a opatrne stúpil ďalej lesom. Tu zrazu uvidel malého škriatka. Veľmi sa zľakol, začal vrieskať a z posledných síl sa rozbehol ako o život. Škriatok ho kúzlom znehybnil a umlčal. Povedal mu, že ho už dlho pozoruje a za jeho lenivosť si zaslúži premenenie na obrovský tučný balvan. Povedal mu ale, že mu dá ešte šancu. Musí si však zapamätať všetko, čo sa teraz dozvie tam, kde ho škriatok zavedie a hlavne sa potom musí podľa toho správať. Škriatok sa ho nakoniec spýtal, či chce, aby ho premenil na balvan, alebo túto šancu využije. Janko pokýval hlavou na šancu, lebo keď bol zakliaty, nemohol hovoriť.

Škriatok ho teda niekam viedol. Janko cestou vôbec nič nehovoril, aj keď ho už škriatok odklial, lebo sa stále bál. Škriatok ho doviedol do starej opustenej budovy. No len čo vstúpili dnu, ocitli sa v obrovskej rozprávkovej miestnosti. Bol to sklad. Škriatkovia tu balili zeleninu a ovocie do debničiek a niektorú do konzerv a popri tom sa na Janka stále usmievali. Keď si to Janko všimol, prestal sa báť. Škriatok ho zaviedol do škriatkovskej triedy, kde sa škriatkovia učili o zelenine, ovocí, ale aj o všetkom, čo súvisí so zdravým spôsobom života.

Janko sa naučil, že musí jesť veľa ovocia a zeleniny, má jesť aj mliečne výrobky, mäso a sladkosť radšej menej. Dozvedel sa, že musí športovať namiesto pozerania televízora, otužovať sa, veľa piť, spať a hlavne sa naučil, že má jesť veľa zdravých potravín s heslom „Všetkého veľa škodí“. Potom ho škriatok odprevadil až ku škole a rozlúčil sa s ním. Janko sa mu poďakoval. Janko začal so zdravým životným štýlom, schudol a našiel si veľa nových kamarátov.

Svet vitamínov

Mária Kučeráková, tercia A

Pred mnohými rokmi bolo kráľovstvo, v ktorom žili všetky vitamíny sveta. Ich kráľ vládol spravodlivo a múdro. Neviedol žiadne vojny a snažil sa zveľadovať upadajúce kráľovstvo. To malo búrlivú minulosť.

Kráľ Vitanum a jeho susedné kráľovstvá, s ktorými sa veľmi priatelil boli na seba dosť naviazaní, najmä vtedy, keď mali vyhrať boje so zlými škodlivými látkami. Prostý, no veľmi pracovitý ľud vitamínov žil v pokoji pár storočí. Raz však prišiel za Vitanuom posol s veľmi naliehavým posolstvom. V ňom bolo napísané, aby ihneď prišiel s jeho radou do mesta všetkých rás a národov do Metabolície. Vitanum sa hneď pustil na cestu. Nastal deň, keď sa zástupcovia minerálnych, bielkovinových, tukových a cukrových kráľovstiev mali stretnúť. Tam vyšlo najavo, že škodlivé látky začali novú, možno najhoršiu vojnu v histórii. Ak zlé látky vyhrajú, môže dôjsť k zániku všetkých národov. Kráľovstvá sa po dlhej porade dohodli, že bojovať so škodlivými látkami budú vitamíny. Vitamíny prehrávali, lebo škodlivé látky boli veľmi silné. Vitanum sa začal trápiť, lebo sa obával definitívnej prehry. Potreboval však niekoho spoľahlivého, kto vysledí a vypočuje úmysle škodlivých látok. Jediný, komu mohol zveriť túto úlohu, bol vitamín Ceni. Ceni bol bystrý a pracovitý. Jemu uniesli milú, ktorá sa volala Midma. Táto úloha však bola veľmi nebezpečná a kráľ sa bál o Ceniho život. Nedalo sa nič robiť. Ceni sa vybral na cestu. Po mnohých útrapách a skúškach, ktoré prekonal, prišiel na úpätie Smutných vrchov. Stál tam domec. V ňom žila starenka s dobromyseľnou tvárou. Tá ho privítala a nakrmila. Keď si Ceni oddýchol, starenka mu dala amulet so slovami: „Osud si tvoríme sami. Choď a naplň ten svoj! Ak mojím a teraz aj tvojim priateľom ukážeš amulet, budú ti pomáhať. Amulet je totiž starodávny znak kráľov. Môže ho mať len vyvolený. Dala som ti ho ja, Voda vedma a čarodejnica. Vykonaj to čo musíš!“ Po týchto slovách bol Ceni ešte statočnejší a rozvážnejší. Vďaka daru Vody a vedminím priateľom splnil svoju úlohu výborne. Dokonca spolu s armádou, ktorú neskôr priviedol, zajaľ hlavného kapitána škodlivých látok. Nakoniec v nepriateľskom tábore našiel aj Midmu.

Po návrate Ceniho sa Midma, dcéra kráľa minerálnych látok s ním zosobášila pri Priezračných vodopádoch. Spolu zjednotili všetky krajiny. V kráľovstvách zavládol večný pokoj.

Rozprávka o Zdravom kráľovstve

Zuzana Brčáková, tercia A

Kde bolo, tam bolo, boli raz dve kráľovstvá. Prvé kráľovstvo, zvané „vitamínové“, v ktorom panoval kráľ Jahôdka, sa stravovalo rôznymi druhmi ovocia, zeleniny i húb. Poddaní aj šľachtici pili mlieko a krištáľovo čistú vodu zo studne, preto boli silní, mocní a zdraví. V druhom kráľovstve menom „lenivé“ panoval kráľ Čokoládka. Jedli sa tu samé masťné jedlá, sladkosti a pili len vybrané sladké malinovsky. Ľudia v tomto kráľovstve i samotný kráľ boli tuční, chorľaví a mali problémy s pohybom.

V jeden slnečný deň prišiel Jahôdka na návštevu k Čokoládkovi. Pri prechádzke parkom Jahôdka prerečie: *„V okolí sa pvráva, že vaše kráľovstvo je chorľavé a za deň vypije päťsto litrov sladkých malinoviek, zje dvesto tabličiek čokolády a sto slanín. Ak je to pravda, mohol by som vám pomôcť. Proti zlým bacilom z nedostatku vitamínov môže naše kráľovstvo pre teba doviezť množstvo zeleniny a ovocia. Samozrejme, musíte športovať, aby ste spálili nadbytočné tuky. Na moju radu a ponuku nesmieš zabudnúť, lebo zle pochodíte.“* Nahnevaný Čokoládka sčervenel a rozžúrene vykrikoval: *„Nikto mi nebude radiť, čo musím a nemusím jesť a piť. Ale ak si myslíš, že vaše kráľovstvo je silnejšie a zdravšie, tak ťa vyzývam na súboj.“* Len čo to nahnevaný kráľ dopovedal, odišiel z parku.

Po tejto udalosti sa usilovne obidve kráľovstvá pripravovali na súboj. Zdravé vojsko malo na brneniach namaľovanú červenú jahôdku a nezdravé vojsko mliečnu čokoládu. Keď nastal deň súboja, začala sa neobyčajná bitka. No nezneli v nej výstrely, nelietali šípy, lebo zdravé vojsko strieľalo ovocie či zeleninu a striekalo vodu a nezdravé vojsko zasa na hlavy protivníkov vylievalo malinovsky a strieľalo čokoládové guľičky a slaninové oškvarky. Súboj trval dva dni a dve noci. Nezdravé vojsko už vôbec nevládalo bojovať z nedostatku síl, lebo hoci si mysleli, že čím sú ťažší, tým sú silnejší, nebola to pravda. Vojsko kráľa Jahôdku napokon vyhralo.

Kráľ Čokoládka musel uznať, že nemal pravdu a ospravedlnil sa Jahôdkovi. Od tej doby lenivé kráľovstvo konzumuje menšie množstvo sladkostí, masťných jedál, no zato väčšie množstvo ovocia, zeleniny a výhradne pije len čistú vodu.

Životné prostredie

Samuel Brčák, SxA

Prečo vlastne píšem o životnom prostredí? O téme, často zmienenej v médiách, ktorou sa zaoberá celý svet, takže si každý dokáže vytvoriť ucelenú predstavu o spomínanej problematike. V podstate týmto článkom neponúkam nič nové. Žiadne strhujúce informácie o katastrofických haváriách ropných tankerov, ani správy o všakovakých výdobytkoch techniky, zabraňujúcich prenikaniu škodlivín do prírody. Máte pravdu, je to ošúchaná téma, i keď ľudstvo sa ňou začalo zaoberať iba nedávno. Ponúkam len vlastný, subjektívny názor, ktorý aj tak, dúfam, veľmi svojský nebude a stotožním sa ním s viacerými ľuďmi. No vrátim sa k otázke položenej na počiatku môjho prejavu. Samozrejme ma k tomu inicioval projekt Zdravé srdce a myšlienka životného prostredia mi vrta v hlave už dlhší čas.

V súčasnosti sa vedľa slovného spojenia - životné prostredie - najčastejšie vyníma pojem znečistenie. Ani zďaleka nejde o náhodu. Trúfam si povedať, že znečistenie životného prostredia sa stáva najväčším háčikom v histórii ľudstva. Pochopiteľne, všetku zodpovednosť ako páchatel' i najinteligentnejší tvor na Zemi musí prevziať človek. Avšak často o múdrosti človečenstva pochybujem. Uvedomujeme si vlastné počínanie, ktoré nás raz privádza do záhuby a pritom veselo konáme ďalej. Lahkomyselnosť s akou sa správame k okoliu sa nám vráti ako bumerang. Každý si povie, že odpoveď ako vyriešiť tento problém nájde niekto iný - v budúcnosti, no konať treba ihneď a nepotrebujeme k tomu žiadnu špičkovú technológiu, filtre, či kdejaké technické zariadenia. Musíme prekonať vrodennú lenivosť a sami sa pričiniť o rozvoj spoločnosti. Stačí tak málo. Keby nikto v prírode nezahadzoval odpadky, nevyrábali by sa jednorazové plastové fľaše, atď., väčšina ťažkostí by neexistovala. Všade sa vedú vášnivé debaty na uvedenú tému, s príslušnými otázkami sa stretávame na každom rohu, a beztak sme pasívni. Nieкто raz musí začať. Každý vkladá nádeje do ďalšej generácie.

Celé bremeno padá na mladých. Čo môžeš urobiť dnes, neodkladaj na zajtra. Treba navždy skoncovať s nedbanlivosťou a urobiť v tomto smere významné reformy, kým ešte zostal čas. O pár rokov už bude zrejme neskoro. Našťastie, v zahraničí sa pomaly hýbu ľady a vznikajú nové zákony i inštitúcie na ochranu prírody. Čoraz viac mladých ľudí si uvedomuje súčasný stav, rozbieha mnohé projekty, a tak informuje a odovzdáva svoje poznatky širokej verejnosti. Bohužiaľ, na Slovensku to hodnú chvíľu potrvá, až pochopíme celý zmysel i význam ekológie.

Koniec koncov, životné prostredie si vyberá každý individuálne, podľa vlastnej chuti. Či žijete v horskom zrubu v Kanade, alebo v priemyselnej štvrti New Yorku, mali by ste dbať na okolie a udržiavať aký-taký poriadok, čistotu. Ak sa o to nepostaráte, klesnete na duchu, čo má katastrofálny vplyv na konanie, počínanie. Cítíme sa tu šťastní, čerpáme inšpiráciu, nachádzame zmysel života. I keď som prostredie, v ktorom zdieľame každodenné radosti, úspechy aj starosti, vykreslil trochu čierne, dúfam, že vás moj príspevok podnietil k zamysleniu a záujmu o riešenie opísaného globálneho problému ľudskej bezohľadnosti.

*S*troj večnosti

Bohuslava Coričová, II.A.

Srdce má každý z nás, no nie každý si jeho hodnotu náležite uvedomuje. Áno, je to tak! Niektorí ani nevie, že ho má. Iní zas jeho prácu berie ako úplnú samozrejmosť, pre ktorú netreba žiadnu obeť.

Básnici prirovnávajú srdce k zrkadlu duše. Tam v hĺbke si aj láska miesto píše. Srdce je hlavný orgán každej ľudskej bytosti. Srdce je dar vďaka našej činnosti. Srdce je domov a úkryt našich citov. Srdce udáva grády našim letom.

No a po odbornej stránke naše malé „perpetuum mobile“ vôbec nezaostáva. Počas priemerne dlhého života srdce udrie viac ako dve miliardykrát a prepumpuje toľko krvi, ktorá by naplnila viac ako sto veľkých plaveckých bazénov. Napriek tejto úžasnej záťaži sa zdravé srdce nikdy nezastaví. No čo poviete? Neveríte? Každopádne, nie je to výkon hodný obdivu? Prečo by teda práve ono malo zostať bez odmeny! Veď pracuje, keď spíme, pohybujeme sa, odpočívame. Proste vždy! Ak malé dieťa takto usilovne pracuje,

zväčša ho čaká nejaká odmena. A čo naše srdce? Vari si ju pri všetkej tej produktivite nezaslúži? Na svoju funkčnosť potrebuje predsa len jednoduché maličkosti, ktoré sú oproti našim dnešným náročným požiadavkám len banálnou záležitosťou. Áno, ukludňujeme sa, že dnes nie je problém transplantácia. Je to možné! Ale náš pravý originál je predsa len nezameniteľný. To moje srdce sa mi zverilo.

Prosím,
 netráp ma večne virtuálnou prírodou
 svojho počítača,
 radšej sa so mnou
 prevetraj po tej skutočnej.
 Urobíš tak lepšie pre mňa!
Mysli na mňa!

Prosím,
 nepumpuj do mňa zbytočný nikotín,
 ktorý pôsobí ako jedovatý plyn
 nielen pre mňa, ale aj pre mojich ďalších
 kolegov v tvojom tele.
 Urobíš lepšie pre mňa
Mysli na mňa!

Prosím,
 snaž sa príliš nerozčuľovať.
 Vieš, ty sa potom ľahko ukludníš,
 ale ja mám čo robiť, aby som nevybuchlo.
 Urobíš tak lepšie pre mňa!
Mysli na mňa!
 A ak ťa ešte môžem poprosiť,
 ja viem, že to tak nemáš rád,
 ale aspoň raz za čas so mnou zabehni k doktorovi.
 On si ma prezrie.
 Budeme obaja spokojnejší, uvidíš!
 Urobíš lepšie pre mňa!
Veď som tvoje a žijem pre teba!“

Prosím,
 radšej zjedz viac tých „zelených tráv“,
 ako ich ty nazývaš.
 Viem že ti veľmi nechutia,
 ale keď ma prikryješ čo i len kilom
 naviac, pôsobí to na mňa ako
 kovová perina,
 pod ktorou sa nemôžem hýbať.
 Urobíš lepšie pre mňa
Mysli na mňa!

Tak načúvajte týmto hlasom, aby nebolo neskoro. Srdce to totiž pošepne len raz, ak ho však ignorujeme, tak koná. Preto si ho nestačí len ceniť. Treba ho aj chrániť!

Interview

Čso pre vás znamená zdravie?

pani prof. Čičajová

Zdravie je pre mňa to najdôležitejšie v živote práve preto, že som mnohokrát prišla do styku so smrťou. Podľa môjho názoru sa človek musí zbaviť všetkých faktorov spôsobujúcich stres, znečistenie či straty na životoch. Mnoho obetí majú na svedomí vojny, choroby, nákazy i rôzne poruchy. Ľudia umierajú na mŕtvicu, infarkt, trpia na AIDS. Ako teda hodláme zabrániť ľudským prešľapom a nesprávnym činom? Myslím, že za ne každý musí niesť zodpovednosť sám. Preto všetky aktivity týkajúce sa ochrany ľudského srdca vonkoncom nie sú zbytočné. Zapájanie sa do ochrany nášho prostredia by teda mal byť ten pravý cieľ pre každého a naše plagáty to vo veľkej miere dokazujú. Pre záchranu generácií - rastlín, zvierat a nás všetkých.

Okrem p. profesorky Čičajovej som oslovila aj študentov a pani psychologičku a všetkým som položila rovnakú otázku:

Ako vnímate dnešnú aktivitu „Zdravé srdce“?

Pani psychologička, Mgr. E. Hačárová:

„Veľmi sa mi táto aktivita páči, najmä jej preventívny aj spoločenský význam. Je to užitočná vec a získala si moju podporu.“

Andrea, Septima B (redaktorka):

„Je to veľmi osožná akcia, ľudia sa majú možnosť na prednáškach dozvedieť, ako chrániť svoje zdravie a vo workshopoch preto aj niečo urobiť. Pokojne by sa mohla konať aj častejšie.“

Silvia, 2.A:

„Výroba zdravých nátierek je zábavná vec a myslím, že keď sa zdravo stravujeme, hneď sa cítime lepšie a prospieva to aj nášmu zdravému srdcu.“

Interview

Health - what does it mean for you?

Mrs. Čičajová

Health is the most important in humans life, because many times in my life I've got in touch with death. In my opinion, one must get rid of all the effects causing stress, pollution, death tolls. There are many casualties because of wars and sicknesses, illnesses and diseases. People suffer from brain - death, heart-attack, AIDS. What are we gonna do to prevent mankind from failures and wrong deeds? I think, one must bear responsibility for. That's why all the activities concerning any protection of human hearts are not useless. For any involvement in environment should be the proper goal of everybody.

Our posters should therefore prove it in a large scale. For to survive generations plants, animals and all of us.

Radka, Septima B (výroba nátierek):

„Dnešný deň je pre mňa príjemným odľahčením náročného týždňa a okrem toho, zdravá strava (trebárs aj nátiereka) je jedným z najdôležitejších krokov k zdravému srdcu.“

Lucia, 1.B:

„Pôvodne som si myslela, že to bude opäť a znova len zopakovanie toho, čo už všetci aj tak dávno vieme, ale veľmi príjemne ma prekvapila prednáška, na ktorej som sa dozvedela kopy nových vecí, bolo to celkom dobré oživenie študentského života.“

Ondrej, Septima B (prvá pomoc):

„Projekt „Zdravé Srdce“ sa mi veľmi páčil nakoľko si ním môžeme rozšíriť obzory v jednotlivých aktivitách. Podľa môjho názoru sa tretí ročník na škole veľmi vydaril a osobne sa veľmi teším na ten štvrtý.“

Katarína Šafaříková, septima B

Future of Nature

Pavol Sárogh, oktáva B

/1/

podnikavec Milan

Milan miloval lesy.

Aj ich pár vlastnil. Po revolúcii totiž reštituoval obrovské priestranstvá stromov, lúk a hájov. Vrátili mu ich po strýkovi, typickom starosvetskom veľkostatkárovi.

Strýko mal rád poľovačky a následné bujaré oslavy. Mal rád aj zem, veril v jej silu a rozumel jej. V pokročilom veku ho však zastihla revolúcia. Októbrová. Socialistická.

Keďže preňho mali význam slová ako česť, odvaha a monarchia, poslali komunisti starého pána ťažiť Urán. Tak ťažil. Vydržal to asi dva mesiace.

Ale pre Milana už nič neznamenal. Bola to len neznáma tvár z vyblednutej fotografie.

Milan naňho spomínal iba cez lesy, ktoré skutočne miloval. Jeho lesy.

Zbožňoval ich kvôli veciam, čo mu priniesli; limuzínu, dom, peniaze, firmu, kanceláriu, peniaze, dievčatá, peniaze, moc.

Pri prechádzkach po majetku, po jeho veľkej rane, sa mu stromy pred očami menili na zväzky bankoviek. Bolo to v pohode. Krásna vízia príjemnej budúcnosti.

Milanko obchádzal neisté zákony našej mladej demokratickej spoločnosti a obchod prekvital. Z jeho stromov boli rakúske zápalky, slovenské papiere a fínsky nábytok. Vyrúbané časti predal poľnohospodárom. Bol obchodník celou dušou. Úspešný obchodník.

Ráno čo ráno sa zobúdza na svojej vodnej posteli, vedľa mladej & krásnej manželky. Po dekadentnej toalete opustil prepychovú vilu, sadol do luxusného športíaku, prišiel do kancelárie a dal si ranné číslo s mladou sekretárkou. Zavolať pár ľuďom, vybavil nejaké jednanie, poslal sponzorský dar kamošom z GREENPEACE (nestál o zbytočnú publicitu, budoval si bezúhonný image). Večer si doma ľahol vedľa mladého & sviežeho tela a zaspával s rukami na hrejivých oblinách.

Ekológia ho netrápila. Ľudstvo predsa používa drevo od nepamäti. Ľudia drevo potrebujú. Dodáva im ho a nechá si za to zaplatiť. Môže mu to niekto vyčítať? Hovno. Všetci sú takí istí. Kyslík vystačí ešte na dlho.

A keď sa minie, on už bude dávno pod zemou. Mal hlboký spánok. Nočné mory ho netrápili.

/2/

ekológ Danny

Daniel bol ekoterorista. Bývalý.

V mladosti veril, že môže niečo zmeniť.

Pripútať sa ku stromom, sabotovať továrne, sprejovať tulenie mláďatá, kradol psy z pokusov, štrajkoval pred bránami atómových elektrární. Cítil sa vtedy silný, mladý, slobodný a čistý. Čistejší ako všetci konformní mäsožravci.

Bol však len členom pubertálnej bandy. Všetci boli naivní, mysleli si, že svojím osvietením spasia zem. A tak fajčili jointy & zachraňovali svet.

Sprostosť. Boli to ovplyvnené pubertálne mysle. Adolescentní romantici túžili niekam patriť. Vybrali si tú najvznešenejšiu cestu. Cestu sebaobetovania: aby nemuseli prevziať zodpovednosť za vlastné životy, prevzali zodpovednosť za celú planétu. Ale postupne všetci vytriezveli. Pád z výšin odosobnenej šlachetnosti bol tvrdý. Postupne prestali veriť všetkému, GREENPEACE bolo skorumpované a predsa sa nemohli začleniť do prehnitej spoločnosti, proti ktorej tak dlho bojovali. Daniel sa z ochranárskych štruktúr vyradil tiež takto tuctovo. Nevedel kam patriť. A ostal v ňom len vzdor.

Teraz si ale potreboval nakúpiť.

Ako kráčal k potravinám, sledoval dym z továrenských komínov. Videl aj cigaretový dym stúpajúci z úst ľudí. Pred očami mu splynuli, akoby sa po Veľkej Priemyselnej Revolúcii, stali zo všetkého a všetkých iba ozubené kolieska v súkolí industriálnej spoločnosti.

Ale potom sa na podobné úvahy vykašľal. Vošiel do obchodu a vybral si nejakú vegetariánsku mňamku v recyklovaných obaloch.

Pri pokladni mu predavačka nákup balila do sáčku.

„Nechajte tak. Sáčik nechcem.“

„Ale veď je zadarmo!“ predavačka je fakt prekvapená.

„Nič nie je zadarmo.“

Keď Danny strkal nákup do batohu, videl ako si ďalší zákazník berie sáčky tri.

Hodil batoh na plece a vyšiel von. Komíny.

Daniel sa pozeral, cítil márnosť. A prázdnotu.

Rozhovor s p. p. Drahošom

Vyspovedali sme p. profesora Slavomíra Drahoša, ktorý sa pri príležitosti oslavy Dňa zdravého srdca na našej škole ujal jedného z workshopov. Prihlásilo sa naň vyše 200 žiakov našej školy, ale kvôli nedostatku miesta vybrali len 15. Tí mali nafotiť cyklus fotografií o životnom prostredí.

Prečo ste si vybrali tento workshop?

Tento workshop som si vybral, lebo životné prostredie je veľmi dôležité a ľpenie na zdravom a čistom životnom prostredí je jednou z mojich priorít.

Aký je váš vzťah k prírode?

Príroda je mi tak blízka, že som sa z ruchu hlavného mesta presťahoval na vidiek, kde sú ľudia s prírodou oveľa viac spätí. V podstate som v prírode stále. Svoje voľné chvíle trávim úpravou dvora.. Pestujem niekoľko druhov cudzokrajných drevín, špecializujem sa zvlášť na ihličnany.

Staráte sa o životné prostredie? Zaujímate sa o nové environmentálne trendy? O triedenie odpadu?

Bohužiaľ, zavedenie triedeného odpadu na vidieku je finančne náročné, a aj napriek mojej snahe nebolo v obci odsúhlasené. Pokiaľ ide o environmentálne trendy, nenechám si nič ujsť, informácie o nich získavam priamo z organizácie Greenpeace a Earth first.

Ako sme sa dozvedeli, p. profesor tieto organizácie podporuje, zúčastnil sa nejednej z akcií. Niekoľko rokov bol dokonca aktivistom Slobody zvierat, z ktorej ale kvôli osobným sporom vo vnútri organizácie odišiel. V súčasnej dobe sa už podobných akcií kvôli pracovnej vyťaženosťi nezúčastňuje.

Spýtali sme sa, kto ho viedol k takému pozitívnemu vzťahu k životnému prostrediu a prírode vôbec. Boli to vaši rodičia?

Nie, tí majú k životnému prostrediu veľmi pasívny vzťah.

Okrem toho, že sa venujete úprave vášho dvora, ako inak trávite svoj voľný čas? Chodíte na rybačky, poľovačky?

Nie, ja zvieratá milujem, aj preto som vegetariánom, rybolov a poľovačky nepatria medzi mnou uznávané formy zábavy. Radšej si zjdem na prechádzku do lesa. Tento rok sa plánujem zúčastniť na nejakej z akcií turistického krúžku JOPO, na ktorých som sa kvôli všeobecnej zaneprázdnenosti ešte nezúčastnil.

Rozmýšľali ste niekedy o štúdiu nejakej prírodnej vedy?

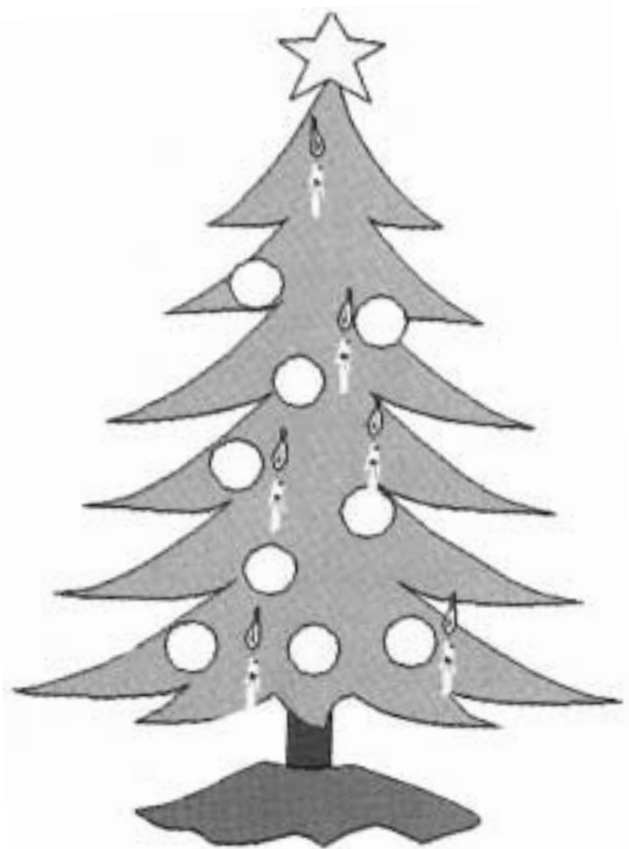
Áno. Biológia bola odjakživa mojím koníčkom a len zhoda nepriaznivých okolností mi v tom zabránila.

Vediete aj svojich žiakov k takému aktívnemu prístupu k životnému prostrediu?

Študenti by si mali brať príklad z takých, ako som ja. Sú ale nevšímaví, arogantní a ľahostajní k životnému prostrediu. Našťastie, nájdu sa aj výnimky, medzi nimi žiaci 3. E. Minulý rok som sa s nimi zúčastnil na školskom výlete a spoločne sme obdivovali krásy južného Slovenska a okolia. S takou triedou je naozaj radosť spolupracovať.

Príkladný prístup k životnému prostrediu sa odzrkadľuje aj na jeho kabinete, ktorý, ako sme sa sami mohli presvedčiť, takmer prekvitá zeleňou. Aj vďaka jeho ekologickým aktivitám nebola v jeho obci doposiaľ zavedená žiadna skládka odpadu. Pán profesor chová dvoch psov, snaží sa obmedziť používanie kozmetických prípravkov testovaných na zvieratách. Dozvedeli sme sa aj niečo o jeho najobľúbenejšom živočíchovi- legendárnom mongolskom vraždiacom červíkovi - ORGAI KORCHOIOVI.

Katarína Bartalská 3E

PF 2003

